

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten samt
om godkännande av avtalsarrangemang beträffande Finlands ter-
ritorialvatten, kontinentalsockel och fiskezon**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar i lagen om gränserna för Finlands territorialvatten. Enligt förslaget skall Finlands territorialhav omfatta 12 sjömil i stället för 4 sjömil som för närvarande. Det föreslås att utvidgningen av territorialhavet skall genomföras på Finska viken så, att det norr om mittlinjen under alla förhållanden finns en 3 sjömil bred korridor av öppet hav. I propositionen föreslås också att riksdagen godkänner överenskommelsen med Estland om förfarandet vid ändring av territorialvat-
tengränserna i Finska viken, vilken ingicks i form av notväxling den 4 maj 1994, och

överenskommelsen med Sverige om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon, vilken ingicks den 2 juni 1994 samt det därtill anslutna protokollet.

Dessa överenskommelser träder i kraft 30 dagar efter det att parterna har meddelat varandra om det interna godkännandet av respektive överenskommelse. Lagen om ändring av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten avses träda i kraft samtidigt som de ovan nämnda överenskommelserna.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sivu		Sivu
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	1. Motivering till lagförslagen	8
ALLMÄN MOTIVERING	3	2. Överenskommelsernas innehåll	10
1. Inledning	3	2.1. Överenskommelsen med Estland om för- farandet vid ändring av territorialvatten- gränserna i Finska viken	10
2. Nuläge	3	1.4. Överenskommelsen med Sverige om av- gränsningen i Ålands hav och norra Ös- tersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon .	10
2.1. Finlands territorialhav	3	2. Närmare stadganden och bestämmelser	10
2.2. Genomfart i Finska viken	4	3. Ikraftträdande	10
2.3. Överenskommelsen med Sverige	5	4. Behovet av riksdagens samtycke	10
3. Propositionens mål och viktigaste förslag	5	4.1. Överenskommelsen med Estland om för- farandet vid ändring av territorialvatten- gränserna i Finska viken	10
3.1. Utvidgningen av territorialhavet	5	4.2. Överenskommelsen med Sverige om av- gränsningen i Ålands hav och norra Ös- tersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon .	11
3.2. Definition av det inre territorialvattnets gräns mot land	6	LAGFÖRSLAGET	12
3.3. Fastställande av baspunkterna	6	Lag om ändring av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten	12
3.4. Överenskommelsen med Estland	6	BILAGA	14
3.5. Överenskommelsen med Sverige	6	Parallelltexter	14
4. Propositionens verkningar	6	Lag om ändring av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten	14
4.1. Ekonomiska verkningar	6		
4.2. Miljökonsekvenser	6		
5. Ärendets beredning	6		
5.1. Utvidgningen av territorialhavet	6		
5.2. Det inre territorialhavets gräns mot land	7		
5.3. Fastställandet av baspunkterna	7		
5.4. Tullövervakningszonen	7		
5.5. Överenskommelsen med Estland	7		
5.6. Överenskommelsen med Sverige	7		
DETALJMOTIVERING	8		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Enligt artikel 3 i FN:s havsrättskonvention, som färdigställdes år 1982, har varje stat rätt att utvidga sitt territorialhav till högst 12 sjömil från de enligt konventionen fastställda baslinjerna. Även om 1982 års konvention ännu inte är i kraft, kan regeln om territorialhavets maximibredd betraktas som en vedertagen rättsregel. Mer än 100 stater har ett territorialhav på 12 sjömil.

I Östersjön har Ryssland, Sverige, Polen, Lettland, Litauen och Estland ett 12 sjömils territorialhav, med vissa undantag bl.a. i Finska viken. Det danska territorialhavet är 3 sjömil. Östtysklands territorialhav var 12 sjömil, vilket Förbundsrepubliken Tyskland har bevarat på denna del av kusten. I övrigt är det tyska territorialhavet tills vidare 3 sjömil.

En utvidgning av territorialhavet till 12 sjömil innebär att Finlands territorialhav skulle samstämma med grannstaternas territorialvattengränser. Samtidigt skulle territorialvattnets form bli lättare att kontrollera och följa. Det skulle bli klart lättare för myndigheterna att övervaka inresa i och utresa från landet samt att förhindra smuggling och annan kriminell verksamhet över gränsen. Beträffande Finska viken föreslås att utvidgningen görs symmetrisk med Estlands territorialvattengräns så att en tre sjömil bred korridor öppet hav blir kvar norr om mittlinjen. Avsikten med bestämmelserna om undantag i Finska viken är att trygga fri genomfart till S:t Petersburg och Kronstadt för den internationella sjö- och lufttrafiken.

Överenskommelsen med Estland fastställer korridorarrangemanget i Finska viken. Enligt överenskommelsen skall ingendera staten utvidga sitt territorialhav så att det kommer närmare än tre sjömil från mittlinjen, utan att först underrätta den andra parten därom minst 12 månader på förhand.

Överenskommelsen med Sverige gäller avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon. I överenskommelsen fastställs sjözonsgränsen i hela sin utsträckning till den i överenskommelsen avsedda sydligaste koordinatpunkten. Denna zongräns har hittills varit en öppen fråga mellan Finland och Sverige.

2. Nuläge

2.1. Finlands territorialhav

Enligt lagen av år 1956 om gränserna för Finlands territorialvatten (463/56) indelas sjöterritorium i det inre territorialvattnet samt det yttre territorialvattnet eller territorialhavet (2 §). Med det inre territorialvattnet avses den del av territorialvattnen som på landsidan begränsas av strandlinjen och älvmyningarna samt på havssidan som yttre gräns av en bruten linje, vars hörn- eller baspunkter är belägna på de yttersta punkterna i terrängen, antingen på fastlandet eller på öar, på klippor eller på skär (3 §). Med territorialhavet förstås den till det inre territorialvattnet omedelbart anslutna zon, vars yttre gräns eller den internationella territorialvattengränsen befinner sig på fyra sjömils eller 7 408 meters avstånd från det inre territorialvattnets yttre gräns, om inte annat stadgas i lagen om territorialvattengränserna (5 §).

De i lagen omnämnda undantagen gäller dels de fall där Finlands territorialvattengräns möter svenskt eller ryskt territorialvatten (1 §), dels öar, klippor, skär eller grupper av dessa som är belägna så långt ute till havs att de stannar utanför det inre territorialvattnets yttre gräns och som därför har fristående territorialvatten. Bredden av territorialhavet är härvid tre sjömil. För närvarande har Finland ett sådant fristående sjöterritorium söder om den åländska skärgården vid Bogskär-klipporna.

En utvidgning av Finlands territorialhav var senast aktuell år 1977 då frågan behandlades i en arbetsgrupp som tillsattes av utrikesministeriet. Arbetsgruppen tillsattes dels på grund av den allmänna utvecklingen inom havsrätten mot större territorialvatten, dels framför allt till följd av Sveriges riksdags principbeslut år 1976 om en utvidgning av territorialhavet till 12 sjömil. Vid denna tidpunkt ansågs det dock inte finnas skäl för en utvidgning av Finlands territorialvatten. Om Finland hade gått in för ett 12 sjömils territorialhav, hade de finska och de ryska territorialvattnen gått ihop i så gott som på hela Finska viken. En förlängd gemensam gräns med en stormakt ansågs inte önskvärd. Samtidigt ville man trygga rörelsefriheten för alla länders fartyg i Finska viken liksom också rätten till överflygningar i luftrummet ovanför det öppna havet.

I dagens läge anser man att 4 sjömilsgränsen

utgör en onödig begränsning av myndighetenas möjligheter att till sjöss övervaka inresa i och utresa från landet. Fartygstrafiken till Ryssland och de baltiska länderna har vuxit de senaste åren och samtidigt har problemen med övervakningen ökat. Östersjön har blivit en allt viktigare rutt för bl.a. smuggling av narkotika. Övervakningen av persontrafiken till och från landet, vilket hör till området för inre säkerhet, har till följd av den ändrade situationen i Finlands närområde blivit den centrala myndighetsåtgärden till sjöss. Den europeiska integrationsutvecklingen betonar också behovet av effektiva möjligheter för myndigheterna att förhindra smuggling och annan kriminell verksamhet över gränserna. Samtidigt som de utrikespolitiska och säkerhetspolitiska skäl som tidigare påverkade bedömningarna av en utvidgning har försvunnit, har frågorna om genomfart i Finska viken blivit allt viktigare.

2.2. Genomfart i Finska viken

I vissa fall kan en utvidgning av territorialhavet ha betydande verkningar på andra staters intressen. Detta är fallet när en utvidgning innebär att en sådan farled i internationellt bruk som tidigare varit fri från begränsningar försvinner. I dessa fall har man ibland vidtagit specialarrangemang. Som ett exempel i Östersjön kan nämnas att Sveriges beslut om utvidgning av territorialhavet till 12 sjömil från den 1 juli 1979 innebar att de internationella vattnen minskade på båda sidor om Öresund vid Skagen, Läsö och Anholt samt i gattet mellan Bornholm och svenska kusten. Fri genomfart för utländska fartyg var härefter endast möjlig på den danska sidan av de nämnda farledernas mittlinje. Om Danmark på motsvarande sätt hade utvidgat sitt territorialhav till den maximigräns som folkrätten tillåter, hade öppna havetområdet försvunnit helt. Sverige och Danmark kom den 25 juni 1979 överens om att i de nämnda områdena på bägge sidor om mittlinjen lämna en sammanlagt sex sjömil bred farled med status av öppet hav och att parterna minst 12 månader på förhand skall underrätta varandra om eventuella avsikter att utvidga sitt territorialhav i det område som överenskommelsen avser. I enlighet med överenskommelsen begränsade Sverige sitt territorialhav till 9 sjömil i dessa områden

genom en förordning som trädde i kraft den 1 januari 1980.

Den vedertagna situationen i Finska viken ändrades väsentligt i och med de baltiska ländernas självständighet och Rysslands förlust av största delen av sin kust. Under sovjetmaktens tid var hela södra Finska viken sovjetiskt territorialhav, som Sovjetunionen fritt kunde använda för sina örlogsfartyg. I dagens läge är det endast korridoren mellan finskt och estniskt territorialhav som kan användas för fri genomfart i Finska viken. Om Finland och Estland utvidgade sina territorialhav fullt ut i Finska viken, skulle deras territorialhav gränsa till varandra på flera punkter. Detta skulle betyda att genomfart till S:t Petersburg och Kronstadt vore möjlig endast via finskt eller estniskt territorialhav enligt principen om s.k. fredlig genomfart. Enligt 9 § förordningen om övervakning av Finlands territorium och tryggnad av dess territoriella integritet (1069/89) skall örlogsfartyg på samma sätt som andra fartyg göra anmälan på förhand om den planerade genomfarten före ankomsten till finskt territorium.

I december 1992 beslutade Estlands parlament, i enlighet med regeringens proposition föregående sommar, att bredden av Estlands territorialhav i regel är 12 sjömil. År 1992 fördes flera inofficiella förhandlingar mellan Finland och Estland om den estniska sjögränsen i Finska viken. Vid dessa förhandlingar eftersträvade Finland att påverka Estlands beslut så att fri internationell sjöfart skulle kvarstå i Finska viken, samtidigt som Finlands framtida möjligheter till en motsvarande utvidgning av territorialhavet tryggades.

Från finsk sida föreslog man att Estlands avgränsning av territorialhavet i Finska viken skulle genomföras så att det i alla lägen söder om mittlinjen skulle kvarstå en tre sjömil bred korridor öppet hav i öst-västlig riktning. Dessutom skulle territorialhavets yttre gräns inte på någon punkt skära det trafiksepareringssystem (traffic separation schemes) som Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) fastställt. Från finsk sida förband man sig att bevara motsvarande korridor öppet hav norr om mittlinjen i Finska viken. Estlands parlament godkände ett lagförslag den 10 mars 1993, vilket i fråga om Finska viken baserade sig på de principer som beskrivits här.

Det har sedermera ansetts nödvändigt att genom notväxling bekräfta det ömsesidiga ar-

rangemanget med Estland för territorialvat-
tengränserna i Finska viken. Notväxlingen som
utgör en överenskommelse mellan Finlands och
Estlands regeringar om förfarandet vid ändring
av territorialvattengränserna i Finska viken
ägde rum den 4 maj 1994.

2.3. Överenskommelsen med Sverige

Avgränsningen av Finlands och Sveriges
sjöterritorier i Bottniska viken, Bottenhavet
och Ålands hav norr om Märket baserar sig på
överenskommelserna åren 1972 och 1977 om
avgränsning av kontinentalsockeln (FördrS
7/73) och gräsen mellan fiskezonerna (FördrS
43/78). Fram till nu har avgränsningen vid
Bogskär av kontinentalsockel och fiskezon
varit en öppen fråga.

De officiella förhandlingarna om uppdel-
ningen av den vita zonen i Ålands hav och
norra Östersjön, väster och söder om Bogskär,
dvs. ett område om ca 1 560 m³, inleddes år
1989. Problemet gällde hur Bogskär skulle
beaktas vid fastställandet av avgränsningslinjen
i området. Sverige ansåg att avgränsningslinjen
skulle utgöra mittlinje mellan Finland och
Sverige utan hänsyn till Bogskär, medan man
från finskt håll ansåg att avgränsningslinjen
inte skulle överskrida mittlinjen mellan Sveriges
baslinjer och baslinjerna vid Bogskär. I över-
enskommelsen den 2 juni 1994 uppdelas den
vita zonen genom en rak avgränsningslinje,
vilket motsvarar den princip som Finland
betonade under förhandlingarna. Sverige har
också godkänt att Bogskär beaktas som en
baspunkt. Avgränsningen har fastställts så
långt söderut som det är möjligt utan att
påverka senare förhandlingar med Estland om
avgränsningen av den vita zonens sydspets.

3. Propositionens mål och viktigaste förslag

3.1. Utvidgningen av territorialhavet

Enligt förslaget skall Finlands territorialhav
utvidgas från nuvarande fyra sjömil till tolv
sjömil, med vissa undantag bl.a. i fråga om
Finska viken. Den föreslagna utvidgningen
gäller inte Bogskärs eget territorialhav om tre
sjömil.

Ett av de centrala målen för den föreslagna

utvidgningen är att myndigheternas förutsätt-
ningar att övervaka inresa och utresa i landet
skall förbättras och att smuggling och annan
kriminell verksamhet över gränsen skall för-
hindras. På det smala territorialhavet som finns
i dag är det bl.a. svårt att skilja mellan de båtar
som faktiskt kommer in i landet och de
inhemska nöjes- och fiskebåtarna. Att de som
illegalt försöker ta sig in i landet sammanblandas
med dem som rör sig i lovliga ärenden kan
förhindras endast om de övervakande myndig-
heterna har rätt att stoppa och inspektera
fartyg längre ut till havs. Genom att utvidga
området där främmande fartygs rörelsefrihet är
begränsad och kuststatens myndigheter är be-
höriga, försöker man förbättra myndigheternas
möjligheter att i tid avslöja olovlig trafik och
ingripa i skeendet. En utvidgning av territorial-
havet skulle även innebära att Finlands tullom-
råde förstoras, vilket för sin del skulle förbättra
myndigheternas möjligheter att ingripa i miss-
tänkt smuggling.

Genom utvidgningen av territorialhavet strä-
var man också efter att öka myndigheternas
möjligheter att vidta olika åtgärder för skydd
av den marina miljön, bl.a. med tanke på
förorenande utsläpp eller för att begränsa
verkningarna av dessa. Utvidgningen är också
av betydelse för bekämpningen av miljöfaror
som förorsakas av tankfartyg, eftersom fartygs-
befälets anmälningsskyldighet i fråga om inci-
denter som kan leda till oljeskador skulle
utsträckas till att gälla ett större vattenområde.
Tillämpningsområdet för de regler som gäller
ansvarighet för oljeskador förorsakade av far-
tyg skulle likaså utvidgas på motsvarande sätt
vid finska kusten.

Också med tanke på landets försvar kan
vissa fördelar vinnas genom en utvidgning av
territorialhavet. Åtminstone kunde främmande
stater obehindrade mot Finlands territorium
riktade underrättelseverksamhet till sjöss tvin-
gas längre ut från kusten. Dessutom skulle
finska försvarsmaktens möjligheter till ostörda
militära övningar i Finlands sjöterritorium bli
bättre.

I Finska viken skulle utvidgningen av terri-
torialhavet skapa en symmetrisk situation i
förhållande till Estlands territorialvattengräns,
förutsatt att en 3 sjömil bred korridor öppet
hav kvarlämnas norr om mittlinjen. Territorial-
havets yttre gräns bör dessutom ligga norr om
det trafiksepareringssystem som fastställts av
Internationella sjöfartsorganisationen. För att

trygga internationell sjöfart och överflygning skulle sålunda en korridor av öppet hav finnas mitt i Finska viken. Denna korridor skulle ligga symmetriskt i förhållande till mittlinjen och på varje punkt vara minst 6 sjömil bred.

3.2. Definition av det inre territorialvattnets gräns mot land

Vid diplomatkonferensen i Helsingfors om skydd av Östersjöområdets marina miljö under-tecknades den 9 april 1992 en ny konvention om skydd av miljön. När konventionen träder i kraft kommer den att ersätta gällande konvention från år 1974 om skydd av Östersjöområdets marina miljö. I den nya konventionen gäller samtliga fördragsåtaganden även på parternas inre territorialvatten. Enligt artikel 1 stycke 2 i konventionen skall parterna i samband med ratifikationen ange gränsen mot land för sitt inre territorialvatten, vilken alltså blir gräns för konventionens tillämpningsområde. Det föreslås att en noggrann, för detta ändamål uppgjord definition av det inre territorialvattnets gräns mot land intas även i lagen om territorialvattengränserna.

3.3. Fastställande av baspunkterna

Baspunkterna, från vilka territorialhavets yttre gränsposition räknas, skall enligt 4 § 3 mom. lagen om territorialvattengränserna justeras med 30 års intervaller till följd av landhöjningen. För tillfället pågår nymätningen av baspunkterna för åren 1995—2024. Enligt förslaget skall bestämmelserna om avståndet mellan baspunkterna slopas i lagen om territorialvattengränserna, vilket skulle minska antalet baspunkter och kostnaderna för nymätningen.

3.4. Överenskommelsen med Estland

Överenskommelsen med Estland, som ingicks den 4 maj 1994 genom notväxling, förutsätter att ingendera parten genomför utvidgningar av sitt territorialvatten i Finska viken utan att meddela den andra parten på förhand. Avsikten med överenskommelsen är att fastställa korridorsystemet, som grundar sig på ömsesidighet och som gör fri genomfart möjlig i det öppna havet på bägge sidor om mittlinjen

liksom också fri överflygning i lufrummet över detta.

3.5. Överenskommelsen med Sverige

I överenskommelsen fastställs avgränsningslinjen mellan å ena sidan Finlands kontinentalsockel och fiskezon och å andra sidan Sveriges ekonomiska zon fram till den möjligast sydliga koordinatpunkten. Avgränsningslinjen gäller såväl vattenområdet som havsbotten. När överenskommelsen trätt i kraft kommer alltså gränsen mellan finskt och svenskt sjöterritorium att vara bestämd i sin helhet. Överenskommelsen ersätter, då den träder i kraft, sjöterritorieöverenskommelsen av år 1972, till de delar den gäller området söder om Märket, samt 1977 års överenskommelse. I protokollet rätas avgränsningslinjen mellan Finlands fiskezon och Sveriges ekonomiska zon ut så att de "fickor" som på bägge sidor sträckt sig över den andra statens kontinentalsockel försvinner.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Propositionen har inga direkta verkningar på statsekonomin. De skyldigheter som utvidgningen av territorialhavet medför beträffande övervakningen av finskt territorium och den territoriella integriteten bör i vilket fall som helst beaktas i sinom tid.

Propositionen har inga verkningar som berör privata hushåll eller näringslivet.

4.2. Miljökonsekvenser

Propositionen har inga omedelbara miljökonsekvenser. Utvidgningen av territorialhavet till 12 sjömil ökar dock myndigheternas möjligheter att vidta åtgärder för skyddande av den marina miljön.

5. Ärendets beredning

5.1. Utvidgningen av territorialhavet

Utrikesministeriet tillsatte den 14 januari 1994 en arbetsgrupp för att utreda behovet av

att upprätta en ekonomisk zon vid finska kusten. Till arbetsgruppen hör förutom utrikesministeriets representanter också representanter för justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, trafikministeriet, handels- och industriministeriet, miljöministeriet samt Ålands landshovsstyrelse.

Då arbetet om den ekonomiska zonen inleddes beslöt man att samtidigt granska frågan om en utvidgning av Finlands territorialvatten till 12 sjömil, vilket jord- och skogsbruksministeriet hade framställt i sitt brev den 3 februari 1993.

Försvarsrådet behandlade utvidgningen av territorialhavet vid sitt möte den 30 april 1993. Försvarsrådet rekommenderade att man vid beslut om en eventuell utvidgning skulle beakta tilläggsskyldigheterna i fråga om övervakning och trygghet av den territoriella integriteten.

Arbetsgruppens betänkande (Betänkande av arbetsgruppen för utredning av behovet av en ekonomisk zon I/1994) överlämnades till utrikesministern den 14 mars 1994. I sitt betänkande föreslår arbetsgruppen enhälligt att utrikesministeriet skall vidta åtgärder för att ändra 5 § lagen om territorialvattengränserna så att bredden av Finlands territorialvatten fastställs till 12 sjömil i stället för nuvarande 4 sjömil och att utvidgningen av territorialhavet verkställs i Finska viken så att en 3 sjömil bred korridor öppet vatten kvarstår i öst-västlig riktning norr om mittlinjen i Finska viken under alla omständigheter. De tilläggsskyldigheter som utvidgningen medför för övervakningen av området bör beaktas.

Regeringen fattade den 23 mars 1994 ett principbeslut om utvidgningen av territorialhavet, med undantagen i fråga om 12 sjömilsgården i Finska viken.

5.2. Det inre territorialvattnets gräns mot land

I artikel 1.2 i 1992 års konvention om skydd av Östersjöområdet marina miljö förutsätts att parterna i samband med ratifikationen av konventionen anger sitt inre territorialvattens gränser mot land, vilket med stöd av konventionen utgör konventionens tillämpningsområde. Kommissionen som bereder ratifikationen av konventionen om skydd av den marina miljön framställer i sitt betänkande (Kommittebetänkande 1993:37) att definitionen av det

inre territorialvattnets gräns mot land intas i lagen om gränserna för Finlands territorialvatten.

5.3. Fastställandet av baspunkterna

Förslaget om att stadgandena om avståndet mellan baspunkterna i 4 § 1 mom. lagen om territorialvattengränserna skall slopas finns i betänkandet av arbetsgruppen för utredning av en utvidgning av territorialhavet.

5.4. Tullövervakningszonen

I sitt betänkande gör arbetsgruppen bedömningen att Finland inte kommer att ha behov av att bibehålla sin nuvarande tullövervakningszon efter utvidgningen av territorialhavet. Tullstyrelsen anser dock i sitt utlåtande den 14 april 1994 att det fortsättningsvis finns tillräckliga motiv för en sådan zon.

5.5. Överenskommelsen med Estland

I mars 1993 antog Estlands parlament en ny lag om territorialhavets bredd. Den estniska regeringspropositionen och debatten i parlamentet föregicks av intensiva förhandlingar med finska myndigheter där man från finsk sida betonade nödvändigheten av att lämna kvar en korridor öppet hav i Finska viken för att trygga internationell genomfart. Det konstaterades att Finland är redo för motsvarande arrangemang norr om mittlinjen. Estlands ambassad överlämnade den 6 april 1993 en not till Finlands utrikesministerium, enligt vilken länderna bör komma överens om att ingendera parten utvidgar sitt territorialhav i Finska viken så att det kommer närmare än tre sjömil från mittlinjen, utan att på förhand meddela den andra parten. Finlands svarshot överlämnades till Estland den 4 maj 1994.

5.6. Överenskommelsen med Sverige

Förhandlingarna med Sverige om en delning av den vita zonen väster och söder om Bogskär inleddes år 1989. Överenskommelsen om avgränsning i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt

Sveriges ekonomiska zon undertecknades den 2 juni 1994 liksom också ett protokoll om uträkning av fiskegränsen. Regeringens proposition

har beretts som tjänsteuppdrag i utrikesministeriet.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1 §. I 1 § 1 mom. första meningen föreslås att namnet Sovjetunionen bytts ut mot Ryssland. Enligt det protokoll med Ryssland som undertecknades den 11 juli 1992 har Ryssland i egenskap av efterträdare till Sovjetunionen inträtt som den andra parten i överenskommelserna mellan Finland och Sovjetunionen, vilka sålunda är i kraft mellan Finland och Ryssland (FördrS 102/92).

Hänvisningen i samma mening till gränsjusteringen med Sverige åren 1956—57 föreslås bli ersatt med en hänvisning till överenskommelsen med Sverige år 1972 om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön samt till gränsjusteringen år 1981, vilka har upphävt den tidigare gränsbestämningen. I momentets andra mening föreslås hänvisningen till den år 1921 undertecknade konventionen angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering bli ersatt med en hänvisning till den ovan nämnda överenskommelsen från år 1972, gränsjusteringen år 1981 samt överenskommelsen den 2 juni 1994 om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon, i vilken den aktuella avgränsningslinjen har definierats närmare.

I momentets sista mening föreslås hänvisningen till 7 § bli slopad. Denna fogades till lagen år 1969 samtidigt som 7 § fick det 3 mom. som nu föreslås bli ändrat.

3 §. Definitionen i 3 § lagen om territorialvattengränserna enligt vilken det inre territorialvattnet på landsidan begränsas av strandlinjen och älvmynningarna är inte tillräckligt exakt för det syfte som uttrycks i artikel 1 i 1992 års konvention om skydd av Östersjöområdet marina miljö. Den föreslagna definitionen motsvarar de allmänna principerna för fastställande av det inre territorialvattnets gränser mot land, vilka antogs vid Helsingfors-

kommissionen 14:e möte i februari 1993. Förändringarna till följd av landhöjningen förutsätter dock att en definition enligt den teoretiska medelvattenståndsnivån används i detta sammanhang. Det teoretiska medelvattenståndet betyder ett under en lång tidsperiod årligen uträknat medelvärde som beaktar effekterna av landhöjningen.

4 §. Enligt 4 § 1 mom. 1 punkten i gällande lag väljs de baspunkter från vilka territorialhavets bredd räknas ut så att de befinner sig ovan den medelvattenståndsnivå som beräknats på basis av de vattenståndsmätningar som verkställts under den tioårsperiod som föregått året för ikraftträdandet av lagen. Detta krav motsvarar varken praxis i dag eller procedurerna vid vetenskapliga forskningsinstitut. Det föreslås att definitionen revideras så att den baserar sig på det teoretiska medelvattenståndet vid tidpunkten för fastställandet av baspunkterna.

Enligt punkt 2 i momentet får avståndet mellan baspunkterna vara högst territorialhavets dubbla bredd, dvs. åtta sjömil. I punkt 3 stadgas det dessutom att i sådana fall då en baspunkt kan placeras på två eller flera ställen i något område, skall det alternativ väljas som ger ett så vidsträckt inre territorialvatten som möjligt. Eftersom varken Genève-konventionen om territorialhav och tilläggszon från år 1958 (FördrS 6—7/65) eller FN:s havsrättskonvention från år 1982 uppställer lika strikta begränsningar för avståndet mellan baspunkterna, och eftersom sådana bestämmelser inte heller är vanliga i andra länders lagstiftning, föreslås att punkterna 2 och 3 i 4 § 1 mom. slopas. En liberalare definition av baspunkterna kan medföra en kännbar minskning av kostnaderna för den pågående ommätningen.

Enligt 4 § 2 mom. justeras baspunkterna med 30 års intervaller till följd av landhöjningen. Ett tillägg till momentet föreslås, enligt vilket justering med 30 års intervaller också skall göras beträffande den gräns som med stöd av 3 § fastställts för det inre territorialvattnet på

landsidan och som likaså påverkas av landhöjningen.

5 §. Den föreslagna bredden av 12 sjömil är den maximibredd för territorialhav som godkänns av folkrätten. De flesta kuststater har redan tagit i bruk denna bredd. En utvidgning av territorialhavet till 12 sjömil skulle betyda att Finlands territorialhav avgränsades på liknande sätt som grannländernas territorialhav. Samtidigt blir territorialvattnets form lättare att följa och kontrollera. Myndigheternas förutsättningar för kontroll av inresa och utresa i landet skulle öka, liksom deras förutsättningar för bl.a. skydd av den marina miljön.

Enligt 1 § tullagen (573/78) har Finland en 2 sjömil bred tilläggszon i anslutning till territorialhavet för tullövervakning. Efter den föreslagna utvidgningen av territorialhavet kommer tullzonen att omfatta ända upp till 14 sjömil på de ställen där territorialhavet är 12 sjömil.

I 5 § presenteras huvudregeln för territorialhavets bredd. Om undantag till denna regel stadgas på andra ställen i lagen om territorialvattengränserna. Det viktigaste undantaget skulle gälla korridoren av öppet hav i Finska viken.

Sjömil (1 852 m) är en måttenhet som bl.a. används i FN:s havsrättskonvention. Längden av en sjömil har fastställts i måttenhetsförordningen (371/92). Med stöd av denna är det tillåtet att använda sjömil som längdåtgång inom sjöfartsområdet. Det kan sålunda anses att sjömil är en tillräckligt entydig måttenhet för att angivandet i 5 § av territorialhavets bredd även i meter skall kunna slopas.

5 a §. Det föreslås att utvidgningen av territorialhavet skall ske så att en minst sex sjömil bred korridor av öppet hav kvarstår i riktningen öst-väst mitt i Finska viken. Korridoren placeras symmetriskt i förhållande till mittlinjen (3 + 3 sjömil) varvid de arrangemang som Estland redan vidtagit på sin sida beaktas. Dessutom kommer territorialhavets yttre gräns att på alla ställen ligga norr om det område för trafikseparering som av hävd är i internationellt bruk. Detta område framgår av det trafiksepareringssystem som fastställts av Internationella sjöfartsorganisationen (IMO). Meningen är att enheten sjömil skall användas också i detta sammanhang av de skäl som angetts i motiveringen till 5 §.

I 5 § 2 mom. fastställs att territorialhavets yttre gräns inte får överskrida den avgränsning av Finlands kontinentalsockel och fiskezon

som har överenskommit med Sverige. Av denna anledning blir territorialhavet smalare än 12 sjömil i vissa områden i Bottenviken, Kvarken, Ålands hav och norra Östersjön.

6 §. Liksom ovan i 5 och 5 a §§ uttrycks territorialvattnets gränser inte längre i meter.

7 §. Enligt 7 § 2 mom. i gällande lag löper territorialhavets yttre gräns från den västra ändpunkten för Finlands territorialvattengräns, som fastställdes i fredsfördraget i Paris och i överenskommelsen den 20 maj 1965 med Sovjetunionen om gränserna för havsområden och kontinentalsockeln i Finska viken, vinkelrätt mot den i 5 § stadgade yttre gränsen tills den förenar sig med denna. Det föreslås att 7 § 2 mom. ändras så att hänvisningen till lagens 5 § ersätts med en hänvisning till nya 5 a § 1 mom., enligt vilket territorialvattengränsen i Finska viken enligt lagförslaget skall bestämmas. Eftersom det utvidgade territorialhavets yttre gräns kommer att befinna sig längre söderut än i dag konstateras det i förslaget att avgränsningslinjen går från den i 1 mom. nämnda punkten i väst-sydvästlig riktning mot den yttre gränsen för territorialhavet.

Den gällande lagens 7 § 3 mom. har fogats till lagen år 1969, eftersom det hade konstaterats att gränsdragningen år 1956 medfört besvärigheter vid ön Flötjan för avgränsningen av kontinentalsockeln med Sverige. År 1956 hade territorialhavet vid Flötjan utsträckts något över den år 1911 fastställda gränsbeskrivningen för Finlands riksgräns med påföljden att en del av Sveriges kontinentalsockel verkade att hamna innanför Finlands vattenområde. Avgränsningen mellan Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon har sedermera fastställts i hela sin längd. Den allmänna bestämmelsen i 5 a § 2 mom., enligt vilken territorialvattnets yttre gräns inte får överskrida den sjözonsavgränsning som överenskommit med Sverige, gör lagrummet om Flötjan obehövligt.

Det föreslagna 3 mom. gäller territorialhavets avgränsningslinje i Bottniska viken utanför Torneå. Det nya 4 mom. gäller avgränsningslinjen norr om Märket. Beträffande dessa två områden förutsätts konsultationer med Sverige för en utvidgning av territorialhavet till avgränsningslinjen för kontinentalsockeln och fiskezonen.

8 §. Enligt 8 § i gällande lag skall baspunkterna för det inre territorialvattnet och dessas exakta positioner fastställas i förordning. I den

nya förordningen om tillämpning av lagen om territorialvattengränserna blir det dessutom nödvändigt att fastställa positionerna för det inre territorialvattnets gränser mot land och positionerna för territorialhavets yttre gränser.

2. Överenskommelsernas innehåll

2.1. Överenskommelsen med Estland om förfarandet vid ändring av territorialvattengränserna i Finska viken

Det korridorarrangemang som föreslås i Finska viken grundar sig på interna lagstiftningsåtgärder i Estland och Finland. Vardera landet kan vid behov utvidga sitt territorialhav i Finska viken fram till mittlinjen. Eftersom de finska och de estniska territorialvattnen i Finska viken blir symmetriska efter den utvidgning av det finska territorialhavet som föreslås här, har det ansetts nödvändigt att genom notväxlingen den 4 maj 1994 bekräfta att ingendera landet ändrar sina territorialvattengränser i Finska viken utan att meddela den andra parten i förväg.

1.4. Överenskommelsen med Sverige om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon

Genom överenskommelsen med Sverige bestäms om mittlinjen mellan Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon. Artikel 2 i överenskommelsen innehåller koordinaterna för de punkter som bestämmer avgränsningslinjen. Den sydligaste punkten har bestämts enligt internationell sed så att den inte påverkar eventuella senare avgränsningar med Estland.

Enligt artikel 3 stycke 1 utvidgar inte någondera staten sitt sjöterritorium i Ålands hav norr om Svenska Björn utan föregående konsultationer med den andra parten. I artikel 3 stycke 2 förbinder sig Finland att inte vid Bogskär utvidga sitt sjöterritorium väster om den överenskomna avgränsningslinjen. Bestämmelserna i artikel 3 fastställer den i artikel 2 definierade zongransen som avgränsningslinje mellan Finlands och Sveriges sjöterritorier, och ingendera staten får utvidga sitt territorialhav över denna linje. I området söder om Märket fastställs dessutom definitivt koordinaterna för sjögränsen mellan Finland och Sverige.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Baspunkterna åren 1965—1994 och deras positioner räknas upp i förordningen om tillämpning av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten (256/65), vilken kommer att ersättas med en ny förordning år 1995. Enligt den föreslagna 8 § skall i förordningen också bestämmas det inre territorialvattnets gräns mot land och territorialhavets yttre gräns.

3. Ikraftträdande

Överenskommelsen med Estland om förfarandet vid ändring av territorialvattengränserna i Finska viken träder i kraft 30 dagar efter det att parterna har meddelat varandra om att det interna godkännandet. Överenskommelsen med Sverige om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon samt protokollet i anslutning därtill träder likaså i kraft 30 dagar efter det att parterna meddelat varandra om det interna godkännandet. Lagen om ändring av lagen om ändring av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten bör träda i kraft samtidigt som de nämnda överenskommelserna.

4. Behovet av riksdagens samtycke

4.1. Överenskommelsen med Estland om förfarandet vid ändring av territorialvattengränserna i Finska viken

Enligt den överenskommelse som ingåtts med Estland genom notväxling begränsar vardera parten bredden av sitt territorialhav i Finska viken så att det stannar tre sjömil från mittlinjen. Överenskommelsen hindrar inte Finland från att utvidga sitt territorialhav i Finska viken fullt ut, men detta förutsätter att Estland underrättas om saken minst 12 månader på förhand. Såväl gällande lagstiftning i Finland (5 § lagen om territorialvattengränserna) som den i denna proposition föreslagna lagstiftningen (5 a § 1 mom. lagen om territorialvattengränserna) uppfyller villkoret om ett avståndet på tre sjömil. I och med förpliktelsen för Finland att hålla i kraft den aktuella territorialvattengränsen i 12 månader, binder överens-

kommelsen dock indirekt lagstiftningsmakten i Finland och förutsätter sålunda riksdagens samtycke.

4.2. Överenskommelsen med Sverige om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon

Av tradition har en kuststat suveräna rättigheter att utforska och utvinna naturtillgångar i sin kontinentalsockel. Med beaktande av i synnerhet bestämmelserna i FN:s havsrättskonvention har en kuststat i sin fiskezon i enlighet med folkrätten också motsvarande rättigheter till fisktillgångarna i zonen. Avgränsningen av Finlands fiskezon och kontinentalsockel innebär en begränsning av de vatten- och havsbottnområden utanför territorialhavet på vilka Finland får utöva sagda rättigheter. Eftersom det är fråga om områden beträffande vilka Finland till vissa delar kan utöva suveräna rättigheter, är riksdagens samtycke nödvändigt för överenskommelse om avgränsningslinjen med en främmande stat.

Enligt artikel 3 i överenskommelsen utvidgar ingendera staten sitt sjöterritorium i Ålands hav norr om Svenska Björn norrut utan föregående konsultationer med den andra parten.

Dessutom förbinder sig Finland att inte vid Bogskär utvidga sitt sjöterritorium väster om den överenskomna avgränsningslinjen. Bestämmelsen i artikel 3 bekräftar den i artikel 2 överenskomna avgränsningslinjen som gräns mellan Finlands och Sveriges sjöterritorier och ålägger dessutom förhandlingsplikt för parterna.

Med stöd av det ovan anförda och i enlighet med 33 § regeringsformen och 69 § 2 mom. riksdagsordningen föreslås,

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i den med Estland genom notväxling den 4 maj 1994 ingångna överenskommelsen om förfarandet vid ändring av territorialvattengränserna i Finska viken, och

att Riksdagen godkänner de bestämmelser som kräver Riksdagens samtycke i den med Sverige i Stockholm den 2 juni 1994 ingångna överenskommelsen om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon.

Med stöd av det ovan anförda föreläggs Riksdagen dessutom följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom. 3, 4, 5 och 6 §§, 7 § 2 och 3 mom. och 8 § lagen den 18 augusti 1956 om gränserna för Finlands territorialvatten (463/56),

av dessa lagrum 1 § 1 mom. och 7 § 3 mom. sådana de lyder i lag av den 5 december 1969 (781/69) samt 4 §, 7 § 2 mom. och 8 § i lag av den 5 mars 1965 (144/65), samt

fogas till lagen en ny 5 a § och till 7 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

1 §

Finlands territorialvatten omfattar den till rikets landområde omedelbart anslutna del av havet, som i öster mot Ryssland i Finska viken i Virolahti skärgård begränsas av den i freds-fördraget i Paris den 10 februari 1947 (690—691/47) fastställda rikssjögränsen och vid Aspö skärgård av den i överenskommelsen den 20 maj 1965 mellan Republiken Finlands regering och Socialistiska Rådsrepublikernas Förbunds regering om gränserna för havsom-råden och kontinentalsockeln i Finska viken fastställda rikssjögränsen samt i väster mot Sverige i Bottenviken i Torneå skärgård av den rikssjögräns som fastställts i överenskommelsen den 20 september 1972 med Sverige om av-gränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön och vid gränsjusteringen år 1981 i enlighet med den efter freden i Fredrikshamn i Torneå den 19 januari 1811 undertecknade topografiska gränsbeskrivningen. På Ålands hav söder och norr om klippan Märket utgörs gränsen mot Sverige av den i ovan nämnda gränsbeskrivning av år 1811 fastställda sjö-riksgränsen sådan denna är angiven i ovan nämnda överenskommelse av år 1972, gräns-justeringen år 1981 och överenskommelsen den 2 juni 1994 med Sverige om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon (/94). Territorialvattnens yttre gräns utgörs av den internationella terri-torialvattengränsen.

3 §

Med det inre territorialvattnet avses den del av territorialvattnet, som på landsidan begränsas av strandlinjen enligt det teoretiska medel-vattenståndet och i älvmyningarna av skär-ningen mellan älvens medelvattenyta och ha-

vets medelvattenyta samt på havssidan som yttre gräns av en bruten linje, vars hörn- eller baspunkter är belägna på de yttersta punkterna i terrängen antingen på fastlandet, på öar, på klippor eller på skär.

4 §

De i 3 § avsedda baspunkterna utväljs så att de befinner sig ovan den teoretiska medelvat-tenståndsnivån som grundar sig på långtids-mätningar av vattenståndet och som gäller vid respektive tidpunkt. Också en punkt under denna nivå kan tas till baspunkt, om den åtminstone tidvis är synlig och på den har uppförts en fyr eller en annan anläggning som varaktigt befinner sig ovan havsytan.

Baspunkterna och de i 3 § avsedda position-erna för gränsen mot landsidan för det inre territorialvattnet justeras med trettio års mel-lanrum.

5 §

Territorialhavet utgörs av den till det inre territorialvattnet omedelbart anslutna zon, vars yttre gräns befinner sig på tolv sjömil avstånd från det inre territorialvattnets yttre gräns, om inte annat stadgas i denna lag.

5 a §

I Finska viken utgörs territorialhavets yttre gräns av en bruten linje som löper på ett avstånd av minst tre sjömil från mittlinjen och som på alla ställen löper norr om det trafikse-pareringsområde som är i vedertaget interna-tionellt bruk.

I Bottniska viken, Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och norra Östersjön överskrider territorialhavets yttre gräns inte på någon punkt den gräns för Finlands fiskezon och kontinentalsockel som har överenskommits med Sverige.

6 §

Om en ö, en klippa, ett skär eller en av dem

bildad grupp befinner sig så långt ute till havs att den stannar utanför den yttre gräns för det inre territorialvattnet som dragits i enlighet med bestämmelserna i 3 och 4 §§, har en sådan ö, klippa, skär eller grupp fristående territorialvatten, dock sålunda att territorialhavets bredd är tre sjömil.

7 §

Från den västra ändpunkten av den i 1 mom. nämnda gränsen för Finlands territorialhav går territorialhavets yttre gräns mot syd-sydväst mot den yttre gränsen enligt 5 a § 1 mom, tills den förenar sig med denna.

I Bottniska viken utanför Torneå lämnar territorialhavets yttre gräns rikssjögränsen i punkt 2 enligt den med Sverige den 29 september 1972 ingångna överenskommelsen om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön och går mot syd-sydost mot den yttre gränsen enligt 5 §, tills den förenar sig med denna.

På Ålands hav norr om klippan Märket lämnar territorialhavets yttre gräns rikssjögränsen i punkt 10 enligt den med Sverige den 29 september 1972 ingångna överenskommelsen om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön och går mot nord-nordost mot den yttre gränsen enligt 5 §, tills den förenar sig med denna.

8 §

Baspunkterna för den yttre gränsen för det inre territorialvattnet och deras exakta positioner samt positionerna för det inre territorialvattnets gräns mot landsidan och territorialhavets yttre gräns uppräknas i förordning, genom vilken vid behov även utfärdas övriga stadganden om verkställigheten och tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

Helsingfors den 10 juni 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Tf. utrikesminister
Statsminister *Esko Aho*

Lag

om ändring av lagen om gränserna för Finlands territorialvatten

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 1 § 1 mom. 3, 4, 5 och 6 §§, 7 § 2 och 3 mom. och 8 § lagen den 18 augusti 1956 om gränserna för Finlands territorialvatten (463/56),

av dessa lagrum 1 § 1 mom. och 7 § 3 mom. sådana de lyder i lag av den 5 december 1969 (781/69) samt 4 §, 7 § 2 mom. och 8 § i lag av den 5 mars 1965 (144/65), samt

fogas till lagen en ny 5 a § och till 7 § ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 4 mom. blir 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

1 §

Finlands territorialvatten omfatta den till rikets landområde omedelbart anslutna del av havet, som i öster mot Sovjetunionen i Finska viken i Virolahti skärgård begränsas av den i fredsfördraget i Paris den 10 februari 1947 (690—691/47) fastställda rikssjögränsen och vid Aspö skärgård av den i överenskommelsen av den 20 maj 1965 mellan Republiken Finlands Regering och Socialistiska Rådsrepublikernas Förbunds Regering om gränserna för havsområden och kontinentalsockeln i Finska viken fastställda rikssjögränsen samt i väster mot Sverige i Bottenviken i Torneå skärgård av den rikssjögräns, som vid gränsjusteringen åren 1956—1957 fastställts i enlighet med den efter freden i Fredrikshamn i Torneå den 19 januari 1811 undertecknade topografiska gränsbeskrivningen. På Ålands hav söder och norr om klippan Märket utgöres gränsen mot Sverige av den i ovan nämnda gränsbeskrivning av år 1811 fastställda rikssjögränsen, sådan denna är angiven i konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering (64/22). Territorialvattens yttre gräns utgöres, med i 7 § nämnda avvikelser, av den internationella territorialvattengränsen.

Föreslagen lydelse

1 §

Finlands territorialvatten omfattar den till rikets landområde omedelbart anslutna del av havet, som i öster mot Ryssland i Finska viken i Virolahti skärgård begränsas av den i fredsfördraget i Paris den 10 februari 1947 (690—691/47) fastställda rikssjögränsen och vid Aspö skärgård av den i överenskommelsen den 20 maj 1965 mellan Republiken Finlands regering och Socialistiska Rådsrepublikernas Förbunds regering om gränserna för havsområden och kontinentalsockeln i Finska viken fastställda rikssjögränsen samt i väster mot Sverige i Bottenviken i Torneå skärgård av den rikssjögräns som fastställts i överenskommelsen den 20 september 1972 med Sverige om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön och vid gränsjusteringen år 1981 i enlighet med den efter freden i Fredrikshamn i Torneå den 19 januari 1811 undertecknade topografiska gränsbeskrivningen. På Ålands hav söder och norr om klippan Märket utgöres gränsen mot Sverige av den i ovan nämnda gränsbeskrivning av år 1811 fastställda sjöriksgränsen sådan denna är angiven i ovan nämnda överenskommelse av år 1972, gränsjusteringen år 1981 och överenskommelsen den 2 juni 1994 med Sverige om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon samt Sveriges ekonomiska zon (/94). Territorialvattens yttre gräns utgöres av den internationella territorialvattengränsen.

Gällande lydelse

3 §

Med det inre territorialvattnet avses den del av territorialvattnen, som på landsidan begränsas av strandlinjen och älvmyningarna samt på havssidan som yttre gräns av en bruten linje, vars hörn- eller baspunkter äro belägna på de yttersta punkterna i terrängen, antingen på fastlandet, på öar, på klippor eller på skär.

4 §

De i 3 § avsedda baspunkterna utväljas sålunda,

1) att de befinna sig ovan den medelvattensståndsnivå, som beräknats på basen av de vattenståndsmätningar, vilka verkställts under den tioårsperiod, som närmast föregått året för denna lags ikraftträdande, likväl så, att även en under denna nivå befintlig, åtminstone tidvis synlig punkt må tagas till baspunkt, såvida där är uppförd en fyrbåk eller annan anläggning, som varaktigt befinner sig ovan havsytan;

2) att deras avstånd från varandra är högst territorialhavets dubbla bredd; samt

3) att det inre territorialvattnet blir så vidsträckt som möjligt.

Baspunkterna justeras med trettio års intervaller.

5 §

Territorialhavet utgöres av den till det inre territorialvattnet omedelbart anslutna zon, vars yttre gräns eller den internationella territorialvattensgränsen befinner sig på fyra sjömil eller 7 408 meters avstånd från det inre territorialvattnets yttre gräns, såvida ej i denna lag annorlunda stadgas.

Föreslagen lydelse

3 §

Med det inre territorialvattnet avses den del av territorialvattnet, som på landsidan begränsas av strandlinjen *enligt det teoretiska medelvattenståndet* och i älvmyningarna av *skärningen mellan älvens medelvattenyta och havets medelvattenyta* samt på havssidan som yttre gräns av en bruten linje, vars hörn- eller baspunkter är belägna på de yttersta punkterna i terrängen antingen på fastlandet, på öar, på klippor eller på skär.

4 §

De i 3 § avsedda baspunkterna utväljs så att de befinner sig *ovan den teoretiska medelvattenståndsnivån som grundar sig på långtidsmätningar av vattenståndet och som gäller vid respektive tidpunkt*. Också en punkt under denna nivå kan tas till baspunkt, om den åtminstone tidvis är synlig och på den har uppförts en fyr eller en annan anläggning som varaktigt befinner sig ovan havsytan.

Baspunkterna och de i 3 § avsedda positionerna för gränsen mot landsidan för det inre territorialvattnet justeras med trettio års mellanrum.

5 §

Territorialhavet utgöres av den till det inre territorialvattnet omedelbart anslutna zon, vars yttre gräns befinner sig på *tolv sjömil*s avstånd från det inre territorialvattnets yttre gräns, om inte annat stadgas i denna lag.

5 a §

I Finska viken utgöres territorialhavets yttre gräns av en bruten linje som löper på ett avstånd av minst tre sjömil från mittlinjen och som på alla ställen löper norr om det trafiksepareringsområde som är i vedertaget internationellt bruk.

I Bottniska viken, Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och norra Östersjön överskrider territorialhavets yttre gräns inte på någon punkt den gräns för Finlands fiskezon och kontinentalsockel som har överenskommit med Sverige.

Gällande lydelse

6 §

Ifall ö, klippa, skär eller av dem bildad grupp är belägen så långt ut till havs, att den stannar utanför det inre territorialvattnets i enlighet med bestämmelserna i 3 och 4 §§ dragna yttre gräns, har sådan ö, klippa, skär eller grupp fristående territorialvatten, dock sålunda, att territorialhavets bredd är tre sjömil eller 5 556 meter.

7 §

Från den västra ändpunkten av den i 1 mom. nämnda Finlands territorialhav inskränkande gränsen går territorialhavets yttre gräns vinkelrätt mot den i 5 § stadgade yttre gränsen, tills den förenar sig med denna.

På Ålands hav sydväst om ön Flötjan begränsas det i 5 § avsedda territorialhavet av den i den efter freden i Fredrikshamn i Torneå den 19 januari 1811 undertecknade topografiska gränsbeskrivningen fastställda gränsen, sådan denna är angiven i konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering (64/22).

8 §

Baspunkterna för den yttre gränsen för det inre territorialvattnet ävensom deras exakta positioner uppräknas i förordning, genom vilken även vid behov meddelas övriga föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna lag.

Föreslagen lydelse

6 §

Om en ö, en klippa, ett skär eller en av dem bildad grupp befinner sig så långt ute till havs att den stannar utanför den yttre gräns för det inre territorialvattnet som dragits i enlighet med bestämmelserna i 3 och 4 §§, har en sådan ö, klippa, skär eller grupp fristående territorialvatten, dock sålunda att territorialhavets bredd är tre sjömil.

7 §

Från den västra ändpunkten av den i 1 mom. nämnda gränsen för Finlands territorialhav går territorialhavets yttre gräns mot syd-sydväst mot den yttre gränsen enligt 5 a § 1 mom, tills den förenar sig med denna.

I Bottniska viken utanför Torneå lämnar territorialhavets yttre gräns rikssjögränsen i punkt 2 enligt den med Sverige den 29 september 1972 ingångna överenskommelsen om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön och går mot syd-sydost mot den yttre gränsen enligt 5 §, tills den förenar sig med denna.

På Ålands hav norr om klippan Märket lämnar territorialhavets yttre gräns rikssjögränsen i punkt 10 enligt den med Sverige den 29 september 1972 ingångna överenskommelsen om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön och går mot nord-nordost mot den yttre gränsen enligt 5 §, tills den förenar sig med denna.

8 §

Baspunkterna för den yttre gränsen för det inre territorialvattnet och deras exakta positioner samt positionerna för det inre territorialvattnets gräns mot landsidan och territorialhavets yttre gräns uppräknas i förordning, genom vilken vid behov även utfärdas övriga stadganden om verkställigheten och tillämpningen av denna lag.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning.

NOTVÄXLING

1. *Estlands ambassad i Helsingfors till Finlands utrikesministerium*

Helsingfors den 6 april 1993

Estlands ambassad i Helsingfors hälsar högaktningsfullt Finlands utrikesministerium och har äran meddela att Republiken Estland har för avsikt att fastställa bredden av landets territorialhav till 12 sjömil räknat från den 9 april 1993. På Finska viken kommer det estniska territorialhavets yttre gräns härvid att sträcka sig ända fram till mittlinjen på vissa ställen. Om även Finland utvidgar sitt eget territorialhav till 12 sjömil, stängs den internationella farleden i Finska viken helt.

I syfte att upprätthålla fri genomfart på Finska viken är Republiken Estland redo att begränsa territorialhavets bredd i Finska viken så att det inte sträcker sig närmare än 3 sjömil från mittlinjen.

Detta förutsätter att också Finland för sin

del är redo att begränsa bredden av sitt eget territorialhav på motsvarande sätt.

Om Republiken Estland beslutar att senare utvidga sitt territorialhav i Finska viken på ett sätt som avviker från det ovan nämnda, kommer Republiken Estland att underrätta Finland om detta minst 12 månader på förhand, förutsatt att också Finland är redo att på motsvarande sätt underrätta om eventuella utvidgningar av territorialhavet.

Om det ovanstående kan godtas av Finlands regering utgör denna not och svaret därpå en överenskommelse i detta ärende.

Estlands ambassad begagnar detta tillfälle att ånyo försäkra Finlands utrikesministerium sin mest utmärkta högaktning.

2. *Finlands utrikesministerium till Estlands ambassad i Helsingfors*

Utrikesministeriet hälsar Estlands ambassad i Helsingfors och har äran erkänna mottagandet av ambassadens not av den 6 april 1993 med följande lydelse:

— — — — —

— — — — —

Som svar har utrikesministeriet äran meddela att Finlands regering för sin del har godkänt

detta förslag och att ambassadens not och detta svar därpå skall utgöra en överenskomst mellan de två regeringarna, vilken träder i kraft 30 dagar efter det att parterna har underrättat varandra om godkännandet.

Utrikesministeriet begagnar detta tillfälle att ånyo försäkra Estlands ambassad sin mest utmärkta högaktning.

ÖVERENSKOMMELSE

mellan Republiken Finland och Konungariket Sverige om avgränsning i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon och Sveriges ekonomisk zon

Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering,

som har beslutat att enas om avgränsningen i Ålands hav och Norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon och Sveriges ekonomisk zon,

som beaktar de begränsningslinjer, som fastställts dels år 1811 i den efter freden i Fredrikshamn upprättade topografiska gränsbeskrivningen, dels genom konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Avgränsningslinjen mellan å ena sidan de områden av kontinentalsockeln där Finland utövar suveräna rättigheter i fråga om utforskning och utvinning av naturtillgångar samt Finlands fiskezon och å andra sidan Sveriges ekonomisk zon utgörs av rätta linjer (geodetiska linjer), som förbinder de i artikel 2 angivna punkterna.

Positionerna för dessa punkter har bestämts med avseende på geografisk längd och bredd i enlighet med "World Geodetic System 1984".

Avgränsningslinjen återges på en till denna överenskommelse fogad karta.

Artikel 2

Den norra utgångspunkten för avgränsningslinjen är den punkt söder om Märket där Finlands och Sveriges sjöterritorier upphör att gränsa till varandra. Punkten har koordinaterna 60°14,115' N 19°06,162' O (punkt 1).

Från punkt 1 går avgränsningslinjen genom följande punkter i angiven ordningsföljd:

latitud

longitud

Punkt 2 60°11,501' N 19°04,992' O

Punkt 3 59°47,501' N 19°39,497' O

Punkt 4 59°26,701' N 20°09,200' O

Punkt 5 58°51,776' N 20°28,276' O

Söder om punkt 5 skall avgränsningslinjen sträcka sig fram till den punkt varom överenskommelse träffas med berörd tredje stat.

De i denna artikel angivna punkterna 2, 3 och 4 motsvarar de i 1921 års Ålandskonvention såsom 15, 14 respektive 13 betecknade punkterna.

Artikel 3

Finlands regering och Sveriges regering förbinder sig att inte utvidga ländernas respektive sjöterritorier i Ålands hav norr om Svenska Björn utan föregående konsultationer med varandra.

Finland förbinder sig att inte vid Bogskär utvidga sitt sjöterritorium väster om den i artikel 2 överenskomna avgränsningslinjen.

Artikel 4

Denna överenskommelse träder i kraft trettio dagar efter den dag då avtalsparterna meddelat varandra om överenskommelsens godkännande.

När denna överenskommelse träder i kraft upphör

— överenskommelsen den 29 september 1972 mellan Finland och Sverige om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, i den utsträckning överenskommelsen avser området söder om Märket samt

— överenskommelsen den 2 december 1977
mellan Finland och Sverige om vissa gräns-
frågor.

Upprättad i Stockholm den 2 juni 1994 i två
exemplar, vart och ett på finska och svenska
språken, vilka båda texter äger lika giltighet.

För Republiken Finlands
regering

För Konungariket Sveriges
regering

PROTOKOLL

I anslutning till den i dag undertecknade överenskommelsen mellan Republiken Finlands regering och Konungariket Sveriges regering om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Finlands kontinentalsockel och fiskezon och av Sveriges ekonomiska zon har de båda parterna avtalat följande i avvaktan på en teknisk revision av avgränsningslinjen norr om Märket.

Från punkt 65°31,8' N 24°08,4' O till punkt 60°22,3' N 19°09,5' O (punkt 1 och 10 i över-

enskommelsen den 29 september 1972 om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön) skall gränsen för Finlands fiskezon och Sveriges ekonomiska zon följa den kontinentalsockelgräns som avtalats genom överenskommelsen den 29 september 1972.

Upprättat i Stockholm den 2 juni 1994 i två exemplar, vart och ett på finska och svenska språken, vilka båda texter äger lika giltighet.

För Republiken Finlands
regering

För Konungariket Sveriges
regering

